

Odszkodowania za szkody powodowane przez niedźwiedzie brunatne w województwie podkarpackim w latach 1999–2014

Compensations for brown bear damages in the Podkarpackie Voivodeship in 1999–2014

CARLOS BAUTISTA¹, AGNIESZKA OLSZAŃSKA¹, TERESA BEREZOWSKA-CNOTA¹, HUBERT FEDYŃ²,
TOMASZ JASTRZĘBSKI², ROBERT NOWAKOWSKI², AGNIESZKA MARCELA², NURIA SELVA¹

¹ Instytut Ochrony Przyrody

Polska Akademia Nauk

31–120 Kraków, al. A. Mickiewicza 33

e-mail: carlos@iop.krakow.pl; olszanska@iop.krakow.pl; berezowska@iop.krakow.pl; nuriselva@gmail.com

² Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie

35–001 Rzeszów, al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 38

e-mail: hubert.fedyn.rzeszow@rdos.gov.pl; tomasz.jastrzebski.rzeszow@rdos.gov.pl;

robert.nowakowski.rzeszow@rdos.gov.pl; sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

Słowa kluczowe: Bieszczady, konflikty między człowiekiem a dzikimi zwierzętami, odszkodowania, ochrona i zarządzanie dziką przyrodą, pasieka, *Ursus arctos*.

Szkody powodowane przez niedźwiedzie są rekompensowane w wielu krajach Europy. W Polsce odszkodowania za szkody powodowane przez niedźwiedzie wypłacane są już od 1970 roku, jednak badania dotyczące rodzaju szkód, ich przyczyn oraz konsekwencji wypłacanych odszkodowań są nieliczne. W niniejszym artykule przedstawiono przestrzenny i czasowy rozkład odszkodowań wypłaconych za szkody powodowane przez niedźwiedzie na Podkarpaciu w latach 1999–2014. W badanym okresie na terenie woj. podkarpackiego wypłacono 545 rekompensat, w większości (97%) za szkody w pasiekach. Rocznie wypłacano średnio 34 (SD = 26,5) odszkodowania za szkody powodowane przez niedźwiedzie, jednak różnice pomiędzy poszczególnymi latami były wysokie (od 0 w 2006 r. do 99 w 2010 r.). Średni roczny sumaryczny koszt wypłacanych odszkodowań wyniósł 60 575 zł (SD = 65 077,1), a średni koszt jednego odszkodowania – 1785 zł (SD = 1942,8). Większość zrekompensowanych szkód powodowanych przez niedźwiedzie (70%) zgłaszano od kwietnia do sierpnia, a najwięcej szkód notowano w kwietniu. Szkody były wyrządzane w całym zasięgu występowania niedźwiedzia na Podkarpaciu, wyróżniono jednak miejsca częstszego ich pojawiania się (tzw. hotspotów). W porównaniu z kosztami odszkodowań za szkody powodowane przez inne gatunki chronione czy kosztami odszkodowań wypłacanych w innych krajach, sumaryczne kwoty odszkodowań za szkody powodowane przez niedźwiedzie w Polsce są bardzo niskie. W artykule zwrócono uwagę na znaczenie polityk ochrony i zarządzania przyrodą, wdrażających i dofinansowujących mechanizmy zapobiegania szkodom, a co za tym idzie – minimalizujących koszty odszkodowań. Podkreślono również konieczność stworzenia tzw. map ryzyka, które pozwolą na identyfikację obszarów częstszego występowania szkód i ukierunkowanie tam działań ochronnych.